

ÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

TARTALOM

T. S.: A műveltség katasztrófális zuhanása.
Császár Károly: Nagy Károly lelki alkata.
IGY SZÓL AZ UR. H. J.: Isten teljes gyógyítása. — László Dezső: A misszió ellen vagy mellett. — EGYHÁZUNK MUNKÁJA.
Mózes András: Lélekmentés. — Dávid Gyula: Református sajtónk kérdései. — SZOCIÁLIS KÉRDÉS. Földes Károly: Gyermekeink jövője. — KÉZ A KÉZBEN. — KRÓNKA.

Megjelent!

Megjelent!

Barth Károly, Brunner Emil és Thurneysen Ede
válogatott beszédei DÁVID GYULA árapataki református lelkész fordításában:

ISTEN ÉS KENYÉR

címen.

E több mint 240 oldalt kitevő és több mint 29 beszédet tartalmazó könyv ára 170 L.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia.

Megjelentek!

Megjelentek!

**A vasárnapi iskolák növendékei részére a legújabb
művészi kivitelű**

Vasárnapi iskolai szorgalmi képek.

Az „Ifjú Erdély” kiadóhivatala egyelőre két sorozattal indult meg. Minden sorozat tíz képet tartalmaz, amelyek kép-magyarázó szöveggel és bibliai mondásokkal vannak ellátva. Az első sorozatba fel vannak véve: Kálvin János, Luther Márton, Zwingli Ulrik, I. Rákóczi György, Bethlen Gábor, Károli Gáspár, Szenci Molnár Albert, Bod Péter, Bólyai Farkas és Szegedi Kis István arcképei, míg a második sorozatba a dési, kolozsvári, magyarvalkói, marosvásárhelyi, nagyenyedi, ótordai, szentimrei és a sepsiszen györgyi református templomok, valamint a vajdahunyadi vár és végül a marosillyei Bethlen-kuria lettek felvéve.

Egy darab kép ára 1 Leu. A 20 képet tartalmazó két sorozat ára 20 Lei. — A portó külön számíttatik fel.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia.

Megjelent!

Megjelent!

A vasárnapi iskolai munka alapelvei.

DR. IMRE LAJOS.

Ára 8 lei.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia.

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI: Dr. TAVASZY SÁNDOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ-KOLOZSVÁR, CALEA VICTORIEI 38. SZÁM.

Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendőik. — Előfizetési díja félévre 50 Lei, egész évre 100 Lei.

VII. ÉVFOLYAM

1933. JULIUS—SZEPTEMBER

7—8—9. SZÁM

A műveltség katasztrófális zuhanása.

Nincs olyan nap, hogy valamit ne olvashatnánk a napilapokban a különböző valuták, részvények, értékpapírok „katasztrófális zuhándsáról”. Csak a valódi műveltségnek, minden anyagi értéknél katasztrófálisabb zuhándsáról nem igen hallunk, mert nem törődünk, nem foglalkozunk vele. Zilahy Lajos írja egyik regényének egyik alakjáról, hogy amikor a szónoki emelvénnyre lépett „kevésszámú hallgatóját igen gyorsan sikerült meggyőznie arról, hogy ő a megtestesült harsogó műveletlenség”. Milyen nagyszerű hallgatóság lehetett az, amelyik olyan gyorsan megtudta állapítani, a műveletlenség fokát. Mert a baj oka és foka ott van, hogy ma már alig vesszük észre ezt a körülöttünk ordító műveletlenséget. Nem vesszük észre, mert nincs mértékünk, amelynek érzékeny karjai szét tudnák választani és meg tudnák mutatni, hogy íme! ez a műveltség és ez a műveletlenség. Ma ezer indokkal sózódik a nyakadba, szegény ember, a legsilányabb művelődési cikkeket, mint irodalmat, mint művészetet, miközben szomorú és nevetséges áldozatává válsz a hamis művelődési irányzatoknak.

Nemrég egyik erdélyi napilapunkban éles vita folyt, vajjon van-e Erdélyben irodalmi kritika? A kérdést ki lehetett volna szélesíteni, vajjon van-e ma általában kellő művelődési kritika? És meg lehetett volna állapítani, hogy azért nincs kellő irodalmi kritika, mert nincs művelődési kritika. Nemcsak nálunk, hanem másutt sincs. És Erdélyben azért nincs, mert ma egész világ-szerűen olyan művelődési mozgalmak folynak, amelyek a valódi művelődési törekvéseknek útjában állanak s a kettő között, az általános vaktság következtében ma már csak nagyon kevesek képesek különböztetni. Addig „demokratizálódott” a világ, addig haladt a külső tekintélyek romboldása, hogy ma már semmiféle tekintély nincs s aki egyszer bekukkintott Párisba, az már kulturhősnek érzi magát és felhatalmazottnak arra, hogy mint művelt ember hallassa a szavát. Ma mintha egyetemes gátszakadás lenne, feltartóztatlanul, fegyelmetlenül „hivatott”-nak érzi magát mindenki mindenre: „alkotásra” és „kritikára” egyformán. Amennyi félbemaradt ember van, az mind „író”, az mind „szociológus”, „kritikus”, vagy „művész”, sőt „próféta” és „vates”, és én nem tudom még mi nem!

Az ordító műveletlenségnek ebben a zűrzavarában már alig halljuk a csendes és tiszta hangot, ellenben szakadatlanul tépi és cibálja fülünket a vásári lármá. A jobb- és baloldali terror folytán alig jutnak szóhoz azok, akiknek küldetésük van, akik nem saját álmaikat hirdetik, hanem azt, ami feülről való.

A műveltség katasztrófális zuhándsát tétlenül néznünk nem szabad, és pedig nekünk nem szabad, akik évek óta meg nem szűnünk küzdeni a mai kor hamis kulturdi ellen az igazi kultúra érdekében. Nekünk ma képrombolóknak kell lennünk, hogy megmentjük a művészetet őrlőngő derviseitől; meg kell tagadnunk a hazug tudományt, hogy érvényt szerezhessünk a valódi tudománynak. Ma valóban kompromittálnunk kell magunkat, hogy ennek drán a jövőt szolgálhassuk. Hadd mondja ez a világ, hogy a kálvinisták ellenségei a modern kulturának, csak azt érthessük el, hogy kritikai roslánkon kirázzunk minden szemetet, szélnek eresszünk minden polyvát, hogy megmentjük a valódi kultúra tiszta magvát, azt az örökké új műveltséget, amelyet úgy tekint-hetünk, mint az Úristen dicsőségének örök jegyét!

T. S.

kapott sebekkel mit sem törődve, mert meg-
érezte azt a felemelő bizonyosságot, mit a kis-
hitűek közül vajmi kevesen, hogy Isten orszá-
gának impériumában még Trianon sem idézhet
elő változást. Ezt *vallotta* és *vállalta* is érette
mindhaláláig való hűséggel a felelősséget.

*

Miért kérdeznők hát, hogy mi minden *nem*
volt meg benne? S miért hánytorgatnók s vet-
nők szemére, hogy sok minden mellett értetlen-
ül haladt el? Elég, ha legalább *ez egyet*, mi
benne megvolt, nemcsak megértjük, de kö-
vetjük is.

Légy hű mindhaláláig — erre tanít minket e
halottaiból is hazajáró, nemes, nagy lélek.

Oh áldott, ezerszer áldott legyen emlékezete.

Császár Károly.

Isten teljes gyógyítása.

41. Zsoltár.

A beteg ember rendszeren panaszkodik és egy
kivánsága van, hogy meggyógyuljon.

Dávid beteg, mikor ezt a zsoltárt írja. Sú-
lyos beteg, sokan már a halálát várják. És ő
nem panaszkodik, embereknek legalább is nem:
a zsoltár Istennek mondott dicséret és imádság,
benne Istennek önti ki szívét. Ám ez a zsoltár
sokkal inkább diadal-ének, mint panasz-ének.
És az egészségnél is van nagyobb vágya a be-
teg Dávidnak: lelke gyógyulása.

Pedig az emberek mind csak súlyosbbitják
a zsoltáríró nyomorúságát: ellenségei abban re-
ménykednek, hogy nem kél fel többé, látogatói
hiábavaló és álnok beszéddel terhelik, még jó-
akarója is, ki kenyerét ette, sarkát emelte fel
ellene. Mindnyájan a maguk boldogságát kere-
sik és nem tudják, hogy az a boldog, aki ir-
galmas, mert a veszedelem napján ahhoz lesz
irgalmas az Ur. Nincs részvét bennük és nem
tudják, hogy aki másokkal együtt tud szenvedni,
azt a maga nyomorúságában az Ur erősíti meg.

Az emberekben való csalódás nem csűg-
geszti el Dávidot. Annál nagyobb bizakodással
fordul Isten felé. És bár feddhetetlenséget em-
leget, azzal szemben, hogy betegségében Isten
átkát látták s bosszura is gondol és a testi
gyógyulásért imádkozik — Isten teljes gyógyí-
tására vágyik, amikor ezeket mondja, porig aláz-
kodva: „Uram, kegyelmezz nékem, gyógyítsd
meg lelkemet, mert vétkeztem ellened!”

Olyan ez a pár szó, mintha nevünkön szó-
litnának: annyira talál reánk. Még ha egészsé-
gesek vagyunk, akkor is. Nagy őszinteség kell

már ahhoz csupán, hogy az ember ide eljusson.
Ám letörni és a tehetetlenséget bevallani Isten
előtt, különösen beteg embernek, nem csodá-
latos. Annál csodálatosabb ilyenkor fölemelkedni
Istenhez és ujjongva áldani Őt. És ez az, amit
Dávid tesz, testileg még betegen, mégis teljesen
meggyógyítva Istentől: „Áldott az Ur, Izráelnek
Istene, öröktől fogva mindörökké. Ámen, ámen!”

Minden nyomorúsága mellett is, látjuk, Dá-
vid az a boldog ember, akit megment, megőriz,
éltet és megerősít az Ur. Boldog, mert amikor
a nyomorultakhoz lehajolt, azt tette, amit Isten,
Aki most ő hozzá hajolt le. „Boldogok az ir-
galmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.” Már
azt az irgalmat is, mellyel mások szenvedéseit
megosztják, Istentől nyerték szívökbe, az Ur
könyörlete az.

Vajjon hordozom-e mások szenvedését? És
a magam betegségében mit keresek: az egész-
séget csupán vagy a teljes gyógyulást? Embe-
reket-e vagy az Urat magát? „Uram kegyel-
mezz nékem, gyógyítsd meg lelkemet, mert vét-
keztem ellened!” Hogy ne csak panaszkodni
tudjak, hanem mindörökké dicsőíteni Téged!

H. J.

**A Magyar Református Teológusok Or-
szágos Szövetségének budapesti konferenciája
véget ért. Az utolsó előadást Szabó Imre, a
budapesti református egyházmegye esperese tar-
totta, hangoztatva, hogy az egyház legnagyobb
hibája az, hogy a személytelen kapitalizmus
nyomása alatt kialakuló proletariátust nem látta
meg, individuális bűnöket üldözött, a kollektív
bűnöket nem vette észre, nem tanította a kapi-
talizmust lelkiismeretre. Azt fejtegette ezután,
hogy az új nacionalista Európa megmozdulá-
saiban voltaképpen szociális mozgalmak győztek.
A lelkésznek nem szabad átaludnia a nagy
változásokkal falusi idillek édes ringatózásában,
mert bűnhődés nélkül nem lehet lelkipásztornak
a körülötte zajló életen kívül élni. Krisztus pro-
letár volt és szolgáinak majdnem mindig szem-
közt kell evezniük az uralkodó drámatokkal.
Kapitalizmusban és szocializmusban egyaránt
felséges isteni erők rejlenek, de dtokká válnak,
amikor istentelenek lesznek. Az esperes előadá-
sát hosszabb vita követte.**

Sir Oliver Lodge, Anglia egyik legnagyobb
tudósa, „Bölcséletem” („My Philosophy”) című
legújabb munkájában kimutatja, hogy az emberi
lét a halál után is tovább tart. A túlvilági élet
nem anyagi, ugyan és nem hat az emberi ér-
zékekre, egyébként azonban nem sokban külön-
bözik a földi élettől, csak annál valamivel sza-
badabb és kevésbé korlátozott. A XVIII—XIX.
századok tudománya nem foglalkozott a nem
anyagi léttel s csak újabban kezdik felismerni
a túlvilág való realitását, hol bizonyos idő múlva
éppoly otthonosnak érzik magukat az elköltö-
zötték, mint életükben az anyagi világban.

A misszió ellen vagy mellett.

Ebben a cikkben misszió alatt általában a pogányok között végzett u. n. külmissziói munkát értjük. Kérdésünk az, hogy az erdélyi magyar református embernek a külmisszió ellen, vagy mellett kell ma állást foglalnia? A kérdést elének veti az a tény, hogy egyházunk első pogány misszionáriusát kibocsátotta, tehát állást foglalt a misszió mellett. Mäsfelöl azonban az is tény, hogy a misszió gondolata meglehetősen idegen köztünk. Misszionáriusunk kibocsátásának ténye sok ember előtt felvetette ismét a kérdést: a misszió ellen vagy mellett? Nézzünk szembe a kérdéssel.

I.

Mik szólnak a misszió ellen?

A misszió elleni érveket két csoportba oszthatjuk. Vannak tények, melyek a *missziói mező* felől jelentik be a tiltakozást a misszióval szemben és vannak tények, melyek *ittthoni* világunkból szólnak fel a misszió ellen.

1. *Minden vallás jó*, hangzik a megállapítás, mindenken keresztül ugyanahoz az egy Istenhez kapcsolódik az ember, a primitív embert meg kell hagyni azt, ő sajátos fejlődési fokának megfelelő primitív vallásában.

Tapasztalati tény, hogy némelyik u. n. pogány nép *magasabb erkölcsi* színvonalon van, mint sok u. n. keresztény nemzet. Az indus nép pl. sokkal *telibb életet* él, mint általában a keresztény népek. Van-e joga az kereszténységnek magasabb erkölcsi, vagy lelki életet élő népekkel szemben a maga igazságát hirdetni? Nem. Hangzik a felelet.

A keresztények által kolportált *modern civilizáció és kultúra* sok primitív népet tett raffinálttá, velőzettebbé ki eredeti egyszerűségéből s tett nyomorulttá. Nincs tehát mit keresnünk a pogány népek között.

A keresztyén missziói munka a nyugati népek ki-
záskánnyal *gyarmat-politikájának* nagyon sok esetében
volt szolgálója, valóságos előcsapata. Nem szabad a
primitív, vagy más kultúrával és civilizációval rendel-
kező népeket a misszió örve alatt idegen gazdasági ér-
dekek hálójába vonni.

2. Az *itthoni életből* felemelkedő tiltakozás még súlyosabb érvekkel dolgozik. Nem szabad az egyháznak idegen területeken dolgoznia akkor, amikor a *megoldatlan kérdések* és nehézségek egész légköre rettentí az egyházat. Jobb volna a Mandzsuriába küldendő pénzzel legalább egy iskolát tartani fent itthon.

A misszióba a *legjobb munkáiból* kell az egyháznak kiküldenie. Akkor, amikor olyan nagy szükség van idehaza is missziói lelki emberekre, tékozló fényszűz ezeket az embereket idegen földre küldeni, hisz Isten szempontjából is egészen mindegy, hogy ki hol végzi ugyanazt a szolgálatot.

Nemrégiben az egyik napilapban éles hangú cikk jelent meg „Szegény székelemek pénzével kinaikat tértetnek” címmel. A cikk súlyán kifogásolja azt a tényt, hogy a pápista misszió a szegény székelemek egyik búcsún összeadott *pénzt* a kínai misszió céljaira küldötte el.

Nem vagyunk méltók a misszió szolgálatára. Egy olyan gyenge, oly sok bűnnel, hitetlenséggel terhelt egyház, mint a mienk, nem kelletheti magát úgy, mint a világosság fáklyáját. Méltatlanságunk a legsúlyosabb érv a misszió ellen.

II.

Most nézzünk szembe a misszió ellen felhozott ér-
vekkel.

Midenek előtt nem szabad azokat lekicsinyelnünk. Nagyon is helyes szempontot tartalmaznak és igazságot hordoznak mindnyájan. Minden keresztyén embernek nagyon is világosan szembe kell néznie velök.

1. A missziót mezőről felénk meredő érvekkel szemben a következőket kell figyelembe vennünk. Igaz, hogy Isten olyan gazdag, hogy minden valláson át tud magából valamit mutatni, de ha ő egyszer magát a maga

teljességében megmutatta, nem kell-e nekünk, akik eből a teljességből valamit megláttunk, a nyert világosságot tovább adnunk? Misszióhoz otyan egyház, amelyik nincs meggyőződve, hogy Krisztus kijelentése teljes és végleges kijelentés, nem foghat, de amelyik ezt vallja, az nem teheti meg, hogy ezt ne szőlja. Az igazság az igazság megvallására kényszerít. Igazságom tudatában nem hagyhatok embereket tudatlanságban, részlet- és féligazságok között. Ilyen magatartás egészen méltatlan az emberi szolidaritás tagjaihoz. Másfelől világosan kell látnunk, hogy mi nem egy vallást: Istennel közösségben élt emberek életében kitermelt holt igazságokat, szokásokat, formákat stb., hanem Istennek a vallás felett álló *evangéliumát* hirdetjük. Az kétség kívül fennállhat, hogy emberi mértékek ítélete szerint egyik nép *erkölcsösebb* vagy *szellemibb*, mint a másik, de Isten mértéke alatt az egész emberiség ugyanazon a nyívn, az *egyetemes bűnben van*. Az ugyanazon nyomorúságban élő embert pedig a nyomorúság felett álló Isten küldi azokhoz, akik ugyabban a nyomorúságban vesztegelnek. Teljesen igaz, hogy a keresztény misszióhoz sok emberi érdek és gonoszság tapad. Ezt a misszió rovására is el kell könyvelnünk, de a misszió mégsem ment soha azzal a gondolatlalt, hogy egy ország érdekeit fogja szolgálni. Felelős azért, hogy munkájához idegen emberi érdekeket engedett tapadni s a mai misszió a misszió válságában ezt az ítéletes tényt öntudatosan fel is ismeri, de ez az emberi gyengeség nem menthet fel az isteni parancs kényszere alól. A misszió *nam civilizációt és nem kultúrát* terjeszt, hanem a kultúrától és civilizációtól élesen különböző Evangéliumot. A modern misszió az adott primitív népeket amennyire lehetséges *népi adottságaik átförmálásán* és nem megtagadásán á akarja Krisztusnak megnyerni. Innen van, hogy mindenki misszió az illető népből akar misszionáriusokat előhívni.

Végeredményében a missziót mező felől támadó érvek világánál meg kell látnunk, hogy az ember milyen fájdalmas csonkaságban, milyen bűnben élőben tudja csak az Evangéliumot szolgálni s mástól azt, hogy a misszió minden emberi feladatnál, vállalatnál magasabb isteni kényszer. A misszió munkája kétségkívül előhozza a keresztyén világ hazugságait, a keresztyén embert a maga őszinte valóságában állítja elénk s ráítal Isten ember feletti valóságára. Ezek pedig már olyan itthoni ajándékok a misszióknak, amelyekért a keresztyén egyház nem lehet eléggé hálás.

2. Tévedés és illúziók között való ringatózás azt gondolni, hogy az egyház egyszer csak *meg fogja oldani itthoni feladatait*. Az igazság, hogy az egyéni kérdések egyetlen megoldása a *halál* s a világproblémák egyetlen megoldása a *világvége*, az egyházra is áll. A mi u. n. „megoldásaink” valójában újabb megoldatlanságok születésnapjai. Ha az egyház azt várja, hogy itthoni kérdései megoldása után fogjon missziói munkába, akkor sohasem fog missziói munkát végezni. Az egyház életében egy dolgot lehet haladásnak látni: ma több feladatot, megoldatlanságot látok magam előtt, mint a tegnapi. A megoldatlanságok növekedése mutatja, hogy világosabb előttem az Evangélium, mert több ponton látom az emberi romlást, mint ezelőtt, másfelől nagyobb a felelősségem a nyomorúságban élő emberiség felé is. Le kell már szerelnünk azt az idealista babonát, hogy a problémák kevesbedése jelenti a haladást. A *misszió hála-áldozat*. A feleslegből való ajándékozás. Isten kegyelmes volt hozzánk, más népeken keresztül hozzánk juttatta az Evangéliumot. Nekünk boldog örömmel kell azt más népek felé tovább adnunk. Ha minden nép úgy gondolkozott volna, hogy legjobb munkáit otthont tartja, mi még ma is pogányok volnánk, ha egyáltalán élénk s keletről nyugatra zuduló népünk nem jut a hunnok és avarok sorsára, akik éppen azért veszttek el, mert a kereszténységet nem fogadták el. A magyar kereszténységnek tisztán nemzeti szempontból is van kötelezettsége a pogány misszió területén. Ha

ilyen hála-áldozat a misszió s ha ennél még több, Is-
tennek való hála-áldozat, megteheti-e egy egyház, hogy
ne legjobb munkáit áldozza fel? Itt következik az
adományok kérdése. A keresztyén adakozás az adakozó
legprivátabb ügye. Az adakozás lényeges eleme a ke-
resztyén személyes életnek. A hálaadás és bizonyosá-
gátétel egyik formája, mint ilyen, nem képezheti idegen
emberek kritikájának tárgyát. Ha én egy munkával
szemben egyéni felelősséget érzek, nekem jogom van
adakozni. Megfigyeltem, azok szoktak a misszió cél-
jaira való adakozás ellen beszélni, akik az adakozást
nem boldog hálaadásnak, hanem kellemetlen adófize-
tésnek szokták tekinteni. Őva intik a testvéreket, hogy
pénzüket ne adják a misszió távoleső céljaira, tartásá-
meg az itthoni szükségek kielégítésére. Okosak, mert
így nekik kevesebbet kell az itthoni terhekből vállalniuk.
Ha valaki megnézi, hogy kik szoktak a külmiszió cél-
jaira adakozni, máglátja, hogy azok: akik minden itt-
honi teherhordozásból kivették a részüket. Természetes,
meglevő munkáktól nem szabad a pénzt külmisziói
munkára elvonni, de szabad önkéntesen újabb terheket
vállalni. Az igaz, hogy a misszió vállalására *nem va-
gyunk méltók*, de a méltó mivolt nem magunktól, ha-
nem Isten kegyelmétől van. A misszióban ezt a fájdal-
mas kettősséget fájdalmasan kell éreznünk, de ez a
kettősség nemcsak a misszióban, hanem minden ke-
resztyén munkában megmutatkozik. Ahol nem látszik,
ott nincs keresztyén munka, mert ez a tény minden ke-
resztyén munkának velejárója.

A kérdés *itthoni oldalának* vizsgálata rávezet arra,
hogy keresztyénségünknek sokkal önzetlenebb, szolgál-
lóbb keresztyénségnek kell lennie, mint amilyen. Meg
kell látnunk, hogy minden keresztyénség a legegényibb,
de egyben legegyetemesebb kötelességekre kötelező élet.
A misszióval való találkozás igazabb keresztyénségre
kötelezi az egyházat. De nem csak kötelezi, hanem meg
is mutatja, hogy Isten kegyelméből többre is bízott,
tehát él, van hivatása, nem áll a pusztulás szélén. Akár-
milyen szegények is vagyunk, akármilyen sok nyomorú-
sággal is küzdünk, egészen emberi szemmel nézve a
tényt, nem lenne szabad szót tennünk azért, hogy a
sok jó munkás közül egy a pogányok közé ment s hogy
évente egyelőre 60.000 lei önkéntes adomány a külmisz-
siót szolgálja, de annál inkább meg kell látnunk, hogy
Isten mutat életet, kínál fel többre biztatást nyomorult-
nak, szegénynek tartott egyházunk testén. Ez minden-
nél több. Erre a jelle csak egy felelet méltó: az Isten-
nel szembeni külön vélemények, mert minden misszió-
ellenes érv végeredményében ez, leszerelése és a mis-
szioi parancs boldog elfogása. A külmisziói munka ott-
honi gyümölcsei minden egyházban megsegényítően
felülmúlták a külmiszióért hozott áldozatokat.

Kolozsvár, 1933 aug. 24.

László Dezső.

**A kárpátaljai református egyházkerü-
let lelkészei, tanítói, ifjúsági és leányegyesületi
vezetői Bátor községeben többnapos konferenciát
rendeztek s a beszámolóikkal kapcsolatban élénk
vita fejlődött ki arról, hogy szabad-e az egy-
háznak és református nevet viselő egyesületnek
táncmulatságot rendezni. A vitát Bertók Béla,
elnöklő püspök ezzel a kijelentéssel zárta be:**
„Az az egyház, amely csak táncmulatságok ál-
tal tudja magát fenntartani, jobb, ha ma meg-
hal, mert az nem igazi egyház.”

A keresztyénség védelmére alakult Liga Sváj-
cban 170.000 aláírással ellátott petíciót nyújtott át a Nép-
szövetségnek, hogy szerezze meg az oroszországi hívők
részére a lelkiismereti szabadságot, mert a szovjethatósá-
g rendelete szerint 1933 december 31-éig meg kell
feszíteni minden istentiszteleti helyiséget jellegétől.

A bukaresti református egyházközségből, amely
118 éve áll fenn, kiváltak a magyar ajkú ágostai hit-
téliségi evangélikus és unitárius vallású magyar profes-
szorok és új gyülekezetet alkottak.

Lélekmentés.

A Ref. Család V. évf. 4. számában Kesse
Attila „Lélektemetés” címen cikket írt. Nem
kritikáját akarom adni e cikknek, hiszen minden
sora fájdalmasan igaz. Azokat a reflexiókat írom
le, melyeket belőlem e sorok kiváltottak s me-
lyek sürgetnek, hogy napfényre hozzam őket.

Cikkirő lélektemetésnek nevezi egy kálvi-
nista, magyar, református keresztyén leány es-
küvőjét, férjhezmenetelét, mikor az *másfajú és
másvallású* ifjúval köt házasságot. E megállá-
pítás igaz. Az a leány, aki így megy férjhez:
temetkezik. Ne álljunk meg e megállapításnál,
ne, soha!

A leány, igazi hivatását akkor teljesítheti,
ha férjhez megy. S kihez megy férjhez? Ahhoz,
aki megkéri kezét. De vajjon, — bármily nehéz
is ma egy kisebbségi sorsban lévő ref. leány-
nak saját egzisztenciáját biztosítani, — minden
megfontolás nélkül „igent” mond a kezét meg-
kérőnek, akármilyen legyen is az? Nem hinném!
Ilyenkor a komoly latolgatásnak helye van és
helye kell, hogy legyen. Egy helyesen gondol-
kozó ref. keresztyén leány a férjhezmenetelben,
nem csak függetlenséget, nevet, kenyeret és jó
módot keres, hanem *keretet*, lehetőséget kibon-
tázó keresztyén élete és jövője számára. Ezt pedig
vegyes házasság útján még akkor
sem érheti el, ha a fából csinált vaskarikát, a
javunkra adott „reverzalist” is megszerzi jöven-
dőbeliétől! Úgy gondolom, messze vinne, ha
e helyen az ilyen házasságok konzekvenciáját
maradék nélkül levonnám. Végezze ezt, kérem
szeretettel, az olvasó. Sapienti sat est!

*

Egyházunk úgy a magunk, mint a más
fajú és vallású testvéreink jól felfogott érdeké-
ben hasson már egyszer oda, hogy vegyes-
házasságok ne költessenek. S ha mégis, ne
áldja meg azokat! Ne, mert ezt ugyis nyomon
követi a másik egyház áldásosztása, mert a
„mienk” *érvénytelen*! Horribile dictu: érvény-
telen! — Hol itt az igazság? Minden kétséget
kizárólag annak a vallásnak, annak a népnek
van igaza, amelynek az életében legjobban
érvényesül Isten Igéje, kijelentett *Akarata*. Egy-
házunk azt kapta feladatul Istentől, hogy minden
vonalon, alkalmas és alkalmatlan időben hada-
kozzék az Ige kételtű fegyverével. Támadja a
helytelen, védje az igazságot. Folyjon inten-
zivebb igehirdetés az iskolában, a családban,
az egyházban és az életben. Váltsa fel a sza-
badosságot, nemtörődömséget helyébe a komoly egy-
házi fegyelmezés s ne rettenjünk vissza, — ha

kell, — ennek leg súlyosabb pontjától: a kizárástól sem. Tiltakozunk mindenképen a vegyes-házasság ellen.

De nem elég csak a tiltakozás. Alakítanunk kell, már meglévő mintákra: Ref. leányvédő és leánysegítő egyesületet, melynek falun- és városonkénti szervei igyekeznének megakadályozni a vallás- és vérfertőzés szülőkát: a vegyesházasságot egyfelől; másfelől ez az egyesület református alapon foglalkozzék házasságközvetítéssel is, és az arra szoruló férjhezmenő leányainkat, indokolt esetben még pénzségéllyel is támogassa (Deés!).

Nézetem szerint helyes volna, ha a németországi prot. egyházak e téren való újkeletű intézkedéseinek konzekvenciáit mi is levonnók mielőbb, sőt azt is merem állítani, hogy ránk

nézve csak áldás lenne, ha Cuzaék a német mintára alkotott „fajvédő törvényt“ sajátmagukra alkalmaznák, ami román testvéreinkre is csak áldásos lehetne.

*

A fent írtakkal semmiesetre sem akarunk a más vallásúak és más fajúak ellen törni, csupán Isten Igéjének szellemében, kölelességszerűen meg akarjuk akadályozni azt, hogy önkezünkkel sorvasszuk egyéni, faji és vallási életünket. Mert a vegyesházasság, lassubb, vagy gyorsabb menetű, de minden esetben a magunk sorvasztására vezet. Az öngyilkosság vétek! A Heid. Káté 105. kérdésében egyebek mellett arra is tanít, hogy: „... a magam rontására ne törjek, önmagamot könnyelműen veszedelembe ne ejtsem.“

Mózes András.

Református sajtónk kérdései.

A Kálv. Világ legutóbbi számában Horváth Jenő a református sajtó égető kérdéseit vetette föl. Nem általánosságban, hanem konkrét javaslat formájában. Ha nem is értek vele mindenben egyet, sőt bizonyos dolgokban részben tovább akarok menni, mindazáltal köszönettel tartozunk neki ilyen csakugyan „égető“ kérdés előtérbe állításáért.

Én ma az egyház élettevékenységének katonai jellegét szeretném leginkább kidomborítva látni. Egyházunk küzdő, harcoló egyház. Fegyvere az Ige és Szentlélek. Ennek pedig szó-, tett- és életbizonyosságtételben kell megnyilvánulni. Amíg azonban az egyházi lélekfegyverek harci zaja tompán hallatszik, a világ fegyvereinek állandó pergőtüzébe belesiketül a fülünk. Azok a kis ólombetűk, mindmegannyi kis-katonák, egymásután felsorakozva iszonyatos rohamot indítanak az ember legyőzésére és meghódítására. A mai ember pedig felkészületlen, gyámoltalan, ellenálló ereje meggyengült; egyházunk hívei körül is a fedezékek vagy omladozóban vannak vagy már ki kellett onnan ugrani és mindössze egy kis földhányás vagy bizonytalan erőd védi a kis katonák támadásától. Aki még mindig fedezékében lehet, annak életét is az állandó ostrom szakadatlan védekezésre kényszeríti. A keresztyén ember életének s általában az egyháznak azonban nem pusztán védekezési hivatása van, mert ez esetben csak veszít és pusztul; az egyházra pozitív harc és támadás van bízva mindaddig, míg Isten pihenést és csendet nem parancsol.

E küzdelem egyik igen erős fegyvere a sajtó. Egyházunknak ezt a fegyvert kézbe kell ragadnia. Amikor a világi sajtó állig fegyverkezik, nekünk a legkisebb méretű leszerelésre is gondolni, súlyos veszteséget jelent.

1. Mik a legsürgősebb teendők? A lapegységesítés? amint azt H. J. gondolja? Nem. Ez a meglévő fegyverek beszolgáltatását és egy

esetlen, nehezen használható, a sokrétű emberi világba beférkőzni nem tudó negyvenkettős öntését jelentené, amivel aligha lehetne a ref. sajtó feladatát elvégezni. Ma egyházi sajtónkat olyanná kell kiépíteni, hogy mindenkihez a maga világában, a maga nyelven és anyagi tehetségéhez szabva férközzék hozzá. Amíg egyházi lapjaink az erdélyi református egyház híveinek sajtóságos megoszlása szerint külön színt, tervet és harcot nem jelentenek, amíg egy cikk egyformán helyet foglalhat és foglal is bármelyik egyházi lapunkban, addig az olvasónak mindig az az érzése, hogy itt valamelyik lap teljesen felesleges és összeolvaszással a sajtó égető kérdései leginkább megoldhatók.

Ha meglévő lapjaink közt a feladatokat külön kijelöljük, ezzel sem értünk célt. Mert ki jelöli ki? Az olvasó közönség? Úgy ez esetben a feladat kijelölés valamelyik lapnak a halálát jelentheti. A szerkesztők? Igen, ez volna a megközelítő megoldás. Minden szerkesztőnek a saját lapja hivatásával tisztában kell lennie, a határvonalat, a nélkül, hogy számára kijelölnek (de milyen szerkesztő, akinek ezt ki kell jelölni?) tisztán kell látnia. Ha ezt nem tudja megcsinálni, megérdemli, hogy lapja, mint csakugyan felesleges, visszavonuljon.

Én tehát úgy találom és azt vallom, hogy meglévő lapjainkra igenis szükség van, sőt egyházunk társadalmi rétegződése szerint új lap is kell a meglévőkön kívül. (Pl. a falusi férfi társadalomnak.) A lapegységesítés gondolatától tehát el kell tekintenünk.

2. Minden meglévő lapnál sürgősen megoldandó feladat: a) a szerkesztők válasszanak maguk köré írógárdát, akiknek a lap és olvasó közönség érdeke épp oly elsődrendű feladatuk, mint a szerkesztőknek, b) az írógárda tagjai ne csak írni tudjanak, hanem az illető lap programját vállalják is (ugyanis az ember lapjában szeret megbízni és elvárja tőle a feltétlen

következetességet), c) a szerkesztő a lap írógárdájával évenként legalább egyszer személyesen találkozzék, amikor a lap munkatervét megbeszéljük, a munkát egymás között megosztják, d) az írógárda minden egyes tagja valamilyen kérdésben otthon legyen, tekintete járjon, vizsgálódjék, figyeljen, tanuljon, kérdése egyetemes viszonylatával tisztában legyen, e) alkalmi írások elfogadásának csak akkor legyen helye, ha teljes mértékben a lap szellemét képviselik, f) a lap elevenségét, mozgékonyágát a szerkesztők mostani, gondolom nehéz feladatának könnyítésével és megosztásával kell elérni, g) minden lapnak minden egyházmegyében legyen egy embere, akinek feladata: a faluk felkutatása, új előfizetők szerzése, előfizetési díjak beszedése, beszolgáltatása a maga idejében, az egyházmegyében az olvasók táborának összetartása, egyszerűen, aki a lap anyagi és szellemi szolgálatát, nem a lapért, nem a közösségért, hanem Isten ügye iránti szeretetből a győzelemért vállalja, h) a lap tartalmának és adminisztrációjának biztosítása folytán a Kálv. Világot *kétheti*, „Az Út”-at dupla terjedelmű lappá kell tenni.

3. Roppant nagy lelkeszi gyámoltalanságot árul el, hogy a lelkészek részére nélkülözhetetlen lapnak („Lelkeszek Lapja” vagy „Egyház és Papság”) nem a lelkészek egyetemes összefogásából, vágyából, hiányából, akarásából, hanem egy-két lelkes ember ügybuzgóságából kellett mindkét esetben megszületnie. Van szükség a lelkészeknek külön lapra? Igenis van. Ha pedig mégis ennek a nagy közérdeknek egyéni vállalkozássá kell összezsugorodnia, megérdekeljük, hogy szemünket továbbra is hályog fedje. Ez gyámoltalanságunk büntetése.

A minél gyorsabban megalakuló egyházmegyei és egyházkerületi lelkeszi értekezletnek már legelső összejövetelén legfőltettebb feladatunknak tartsuk a magunk közös ügyének védelmét és képviselését a magunk kezébe tenni le egy életrevaló sajtóorgánium megteremtésével.

4. H. J. azt mondja: „meg kell kezdenünk az előmunkálatokat egy *ref. napilap* tervéhez, esetleg beindításához”. Ennél igazabbat ma nem mondhatott volna, égetőbb sajtókérdést nem állíthatott volna. A politikai napilapok garázdálkodása egyenesen megdöbbentő. Nagy százalékban bizonyágtételek a sátán gonosz munkájáról és merem azt gondolni, hogy nagy százalékban a református egyház híveinek pénzén. Még a napi politikai események tájékoztatásában is sokszor megtévesztők, undorítóan tendenciózusak és nagyon sokszor kell a tárgyilagosság ellopása miatt bosszankodnunk. Aki református embernek akar írni, az tollát mártssa az evangélium tintájába! A sajtótól, mely nekünk szól, kevesebbet nem várhatunk. A méreg felé nyújtózó pennákat ki kell ütni a kezekből!

A főtiszt. Püspök urat kérjük meg, hogy

minél előbb hívjon össze egy sajtóértekezletet, ahová minden egyházmegye egy-két egyházi és világi emberét küldje el, ez az értekezlet egy *ref. napilap* beindításának és munka folytatásának lehetőségeiről alkosson tiszta képet.

Egy politikai napilap útján a népnevelésnek, a közhangulatteremtésnek és irányításnak munkáját kezünkbe vennünk *nemcsak jogunkban áll, hanem, mint a legnagyobb magyar egyháznak, feladatunk is.*

5. Az olyan hivatalos lapnak, mely a hivatalos résznél bővebbre szélesíti magát, mely az eseményeket és tényeket nem csupán konstatálja, hanem irányítja is, mely tehát realizál és reflektál, rendkívül magas egyházi missziója van. Munkájának elvégzését felére redukálja, hogy úgy az anyagi biztosítéka, mint az olvasó tábor a hivatalból mindig meg van.

A tények konstatálása, egyházi feladatok realizálása, a közvélemény hivatalos irányítása valóban a mellett döntenek, hogy a hivatalos lap az egyházkerület hivatalos központjában foglaljon helyet.

Az erdélyi egyházkerületnek azonban nemcsak központja, hanem theológiája is van, amit nem fényűzésből vagy tradícióból, hanem épen azért tart fenn, hogy tűzhelye legyen az Igének, hogy őrizze annak tisztaságát, hogy a feladatok realizálásának legtisztább útját mutassa, hogy hitét az események, feladatok, de ugyanakkor az evangéliumi akarat ültetőre tapassza, hogy az egyház életének elválaszthatatlan, legtöbb megbízatást hordozó, és legtöbb felelősséggel tartozó szerves alkotó része legyen. Szükségtelennek tartom most a theologia és egyház viszonyáról, annak az egyház életében való hivatásáról beszélni, ez alkalommal csupán azt tartom szükségesnek aláhuzottan kihangsúlyozni, hogy a *Mélt. Ig. Tanácsnak ha az erdélyi ref. egyházkerületnek theológiája van, mernie kell az egyház hivatalos közvéleményének elvi irányítását is a theológiára bízni, sőt egyenesen szükséges, hogy az egyházi igazgatás és munka gyakorlati kérdésében az elvi irányítást a theologia részéről hálásan elfogadják.* „Az Út” 5. és a Kálv. Vil. 6. számában annak a harcnak előképe bontakozik ki, amit egyházunknak a törvényhozásban a tiszta theológiai szempont érvényesüléseért vívnia kell. Ne késsék egyházunk e harc megvívására theológiánknak az alkalmat megadni.

6. Egyházunk sajtóéletének megújulásáról egy *református nyomda* felállításának gondolata nélkül nem beszélhetünk. Ma a helyzet az, hogy a református lap- vagy könyvkiadó idegen vállalatokat éltet, sokszor hízal drága pénzével. Eleget éltek önzetlenségünkben mások; amikor mi is alig élünk, nem engedhetjük, hogy továbbra is idegen kézre kerüljön a pénzünk. Ez azonban csak az egyik fele a dolognak. Saját református egyházi nyomdánkkal a *ref. egyházi sajtóélet* s ezzel a keresztyén élet tavasza köszöntene be.

Ezt a közeli feladatot különösen egyházunk férfi-szövetségeinek és lelkészértekezleteinek kell szívükön hordozniok s már a legelső egyetemes találkozáskor e terv megvalósításához közel kell férközniök. Ezzel a H. J. által felhozott könyvkiadási kérdés is félig megoldódna.

*

„A keresztyén sajtó kicsiny betűi búzaszemek, élet van bennük, kenyér és tavasz.”

(Árapatak.)

Dávid Gyula.

SZOCIALIS KÉRDÉS

Gyermekeink jövője.

Az itt következő cikk lelkési konferencián hangzott el. Tisztán gazdasági kérdésekkel foglalkozik, mégis közöljük, mert olyan kérdést vet fel, amellyel foglalkoznunk kell, mert a szegénység ma olyan kísértés, amely feltehetően ránehezedik a létünkre és a lélek üdvösségét fenyegeti. Hívó és reménységgel élő olvasóinkat arra kérjük, hogy vegyék ezt a tervet lelkiismeretükre és írják meg, hogyan vélekednek a tervről és a kérdésről. Szerkesztő.

Gyermekeink jövője aggodalommal tölt el. Szinte lehetetlenség taníttatni. A legtöbb magyar szülőnek nincs annyi jövedelme, mint amennyibe kerül 1—2 gyermek taníttatása. De nemcsak taníttatni, hanem élni is kell.

A nyomorúság nem ér véget a taníttatással. A végzett ifjak nem tudnak elhelyezkedni. Amíg államalkotó faj voltunk, iskola, vasút, közigazgatás, hadsereg alkalmazta gyermekeinket, de most száműzték innét. Az a néhány magyar iskola és lelkési állás, ami néha megüresedik, nagyon kevés. Orvos, ügyvéd, mérnök úgy ahogy elhelyezkedhetik, de kevés folytathat főiskolai tanulmányokat, hiszen anyagiak hiányában a középiskolát is alig tudják végezni. Az iparosok munka nélkül vannak. A gyárilap megölte a kisipart. Gyárosok nem lehetünk, mert oda nagy tőke kell.

Két kérdés vár megoldásra. Ha nem oldjuk meg, elpusztul az erdélyi magyarság. 1. Hogyan taníttassunk? 2. Tanult gyermekeinket hogyan helyezük el?

1. Hogyan taníttassunk?

Ha kulturnép akarunk maradni, akkor tanulni kell. Az volna az ideális állapot, ha a földművesek is taníttatnák gyermekeiket. Ma azonban oda jutottunk, hogy alig akad taníttató szülő. Ma ki tanulhat középiskoláinkban? Akinek van pénze, vagy akit jó tanulás, vagy összeköttetés révén ingyen kitaníttatnak. Ez nagyon kevés. Tervezetem más alapra fekteti és megoldja a taníttatás kérdését.

Középiskoláink tulajdonában kisebb-nagyobb

földbirtokok vannak. Ezeket a földeket át kell alakítani kertgazdasággá. Ez az iskolai kert el láthatja az intézet internátusait élelemmel. Erre azt mondják: oda sok munkás kell; az üzemköltség felemésztí a jövedelmet.

Munkás kell, de van elég munkásunk és nem lesz üzemköltség. Munkások a diákok lesznek. Egy évben 65 ünnepnap, 200 tanítási nap és 100 szünetnap van. Aki azt akarja, hogy a középiskola ingyen lássa el élelemmel, lakással, az köteles a 100 szünetnapot az intézet gazdaságában töltetni. Aki féldíjas akar lenni, az 50 munkanapot dolgozik és fizet évi 1000 leut. Semmi címen ne lehessen többet senki munka nélkül ingyenes, vagy féldíjas. Legyen köteles minden tanuló kivétel nélkül évi hat munkanapot dolgozni az iskola gazdaságában, akkor, amikor az igazgatóság kijelöli. Ez az együttes munka nagy érték. Szükség van erre a szolidaritás szempontjából is. Gyenge testalkat nem akadály, a vezető tekintetbe veszi és könnyű munkára ossza be.

Igy elérjük azt, hogy minden érték és ifjú tanulhat anélkül, hogy a társadalom kitarthatja legyen. Ujra megnyílik az iskola kapuja a szegény fiuk előtt, de nem lesznek „szolgadiákok.”

Az intézet kertgazdaságában volna konyhakert, faiskola, gyümölcsöskert, szőlő, méhészet, disznóhizlalda és tehenészet akkora méretben, amennyiben a szükségletet fedezi. A gazdaságot vezetné a telepfelügyelő. Volnának a telepnek állandó munkásai, gazdasági gyakornokok, de ezekről később lesz szó.

Tehát újra miudnenki tanulhat, csak dolgozni kell!!

2. Tanult gyermekeinket hol helyezük el?

Ez a kérdés még égetőbb, mint az első. Ezen a kérdésen fordul meg, hogy megmarad-e kisebbségre szorult népünk, vagy elpusztul.

Akinek van tehetsége és anyagi eszköze az egyetemre, az tanuljon tovább. Akinek kedve és befektetése is van arra, hogy iparos vagy kereskedő legyen, az menjen oda. Akinek otthon 20—30 hold földje van, az végezze el a kereszluri gazdasági szakiskolát és menjen haza gazdálkodni, legyen művelt földművelő.

Akiknek nincs pénzük továbbtanulásra, befektetésre vagy néhány évi tanulás után félbehagyták a tanulást, mert gyengék voltak, ezekről akarok gondoskodni. Ezek legyenek az iskola gazdaságában gazdasági gyakornokok 2 évig. Gazdasági gyakornokok az iskola gazdaságában lehetnek azok is, akik néhány évvel ezelőtt félbehagyták a tanulást és nem tudtak sehol elhelyezkedni. Otthon reménytelenül várják sorsuk jobbrafordulását. Ezek jövőjét biztosítani kell. Ellátást kapnának. Fizetés helyett 2 évi munka után a gazdaság faiskolájából kapnának 500 drb gyümölcsoltványt, 2000 drb szőlőoltványt, amiből gyümölcsöskertet és szőlőt telepíthetnének. Gyümölcs- és szőlőgazdaságot rendeznének be, méhészettel. Négy hold ilyen

Széniorosztályunk új tisztikara: Augusztus 24-én tartott közgyűlésünk kénytelen volt a sok elfoglaltságára hivatkozó dr. Imre Lajos elnök és Horváth Jenő titkár lemondását elfogadni. A megüresedett tisztségekre egyhanguan dr. Tavaszy Sándor, theol. professzort, illetve Bíró János, harasztosi lelkészt választotta meg. A többi megbízatások érvényben maradtak.

Kerekes Sándor szénior tagunk augusztus végén a svájci Krischonébe ment missziói tanulmányok folytatása céljából.

Babos Sándor legutóbbi levele Port-Saidból szólt. A tengeri útát pompásan bírta.

A bekecsalyl széniorok szept. 14-én alakították meg körzeti csoportjukat. Az alakuláson nyolcan vettek részt.

A SZÉNIOR-OSZTÁLY ÚJ LAPJA.

Az I. K. E. Sz. O. tagjaihoz! Kedves Testvér!

Sz. O. közgyűlése kimondotta, hogy a falusi ifjúság számára nov. 1-től rendszeresen megjelenő ifjúsági lapot ad ki. A *Református Ifjúság* címen osztályunk által megindítandó falusi ifjúsági lap érdekében fordulok hozzád. Kérem a következő pontokba foglalom össze: 1. Minden Sz. O. tagnak szívéigye kell legyen ez a lap. 2. Evégből, ahogy a felhívást kézhez kaptad, azonnal láss hozzá, hogy egyházközségedben és a vidékeden előfizetőket gyűjts. Beszélj a lelkészekkel a lap érdekében. Összejöveleteiken beszéljétek meg a lap életére és jó munkájára vonatkozó összes szellemi és anyagi kérdéseket. 3. A lap megjelenése, sikere vagy sikertelensége, színvonala rajtad is megfordul. Azért, ha egyébbel nem is, de I. K. E. hírrel szolgálj, ifjúságnak való írásaid is küldd be, ha ilyenek vannak a fiókodban. 4. Minden véleményed ird meg azonnal. Főképpen az olvasók kritikáját közöld velem, mert falusi ifjúságról lévén szó, sok időbe kerül, míg a szerkesztő kapcsolatba juthat az olvasókkal. 5. A te körödben te is olyan felelős vagy a lapért, mint én, tehát állj azonnal munkába az érdekében. Szeretettel üdvözlöl:

Ákosfalva, 1933 szept. 16.

Pálffy Károly.

A dlósgyőri vasgyárba mikor egy új női munkás kerül be, az ottani református lelkész egy intelligens nőt kér fel pártfogójául, aki figyelemmel kíséri az életét és igen sok esetben férjhez is adja.

A nagyköri ORLE (Országos Református Lelkész Egyesület) kongresszussal kapcsolatban elterjedt az a hír, mintha öndílló kálvinista politikai pártot kívánnának szervezni. Ezzel szemben dr. Ballazdr Dezső püspök-elnök az országos presbiteri szövetség nagyválasztmányának ülésén a következő félreérthetetlen nyilatkozatot tette:

— A vezetőségnek az a történelmi tapasztalata, hogy mindenkor, amikor az egyházat pártszerűleg belevitték a politikába, sohasem a politika nyert vele nemesebb elemeket, hanem ellenkezőleg: a politika profanizálta az egyházat.

Nyilvánvaló tehát, hogy minden ilyen párt-

alakulásra vonatkozó kombináció ellenkezik a református közérdekkel.

A német birodalmi kormány megerősítette az evangélikus egyház új egyházi alkotmányát. Ennek az új alkotmánynak az újszerűsége csak az új alkotmány-szerű formában jut kifejezésre, de természetesen változatlan maradt a régi hitvallási alap, mely az új egyházat a németországi reformációval és rajta keresztül az újszövetségi öskereszténységgel elválaszthatatlan egységbe kövácsozza. 1. Az új egyház élén az evangélikus birodalmi püspök áll. 2. A birodalmi püspök mellett áll az u. n. „lelkész-miniszterium”. Ennek tagjai: 3 theologus (mindháron prot. felekezetnek 1-1 képviselője) és egy jogász. 3. A harmadik testület a nemzeti zsinat, melynek működése kifejezésre juttatja az egyházi élet önállóságát és végül 4. testületként szerepelnek az új egyházi alkotmányban az u. n. „tanácsadó kamarák”, melyek „a német evangélikusságban lapangó erőnek az egyházi életben való szabadteremtő együttműködését biztosítják”. Az új egyházi alkotmány még csak keret, melynek eleven kiépítése az elkövetkezendő idők feladata.

A bukaresti lelkészi hivatal felkéri az erdélyi és királyhágó melléki református lelkészi hivatalokat, hogy munkára, szolgálatra vagy bármely álláskeresés és vállalás végett Bukarestbe jövő híveiket lássák el hivatalos ajánló levelekkel, illetve megbízhatósági bizonyítványokkal. Gyakorta megismételve hozzák a gyülekezet tudomására, hogy a bukaresti szolgálatban való elhelyezés, állás- és munkaközvetítés és a hatóságok előtti védelem alkalmával, az ilyen ajánlólevelekkel bírók előnyben részesülnek, akik pedig illetékes lelkészi hivatalaiktól Bukarestbe jövetelük előtt megfelelő tartalmu garancialevelet be nem szereznek, azok a bukaresti református egyház és egyesületei anyagi kisegítésére, a legmegszorultabb helyzetükben sem számíthatnak.

Dr. Torday Béla, a nagyköri református egyház főgondnoka, a diákkorában élvezett alapítványt refundálta oly módon, hogy a kamatokat évről-évre folyósítja egy-egy szegény tanulóknak.

Még nincs 250 éve, hogy az első keresztyén misszionáriusok kimentek a pogányok közé. Az 1925-ik évben 29.188 misszionárius szolgált 4598 állomáson és hirdették a föld minden részén az evangéliumot. Kínában 7663, Afrikában 6289 és Indiában 6298 férfi és nő-missionárius működött. A pogányokból lett keresztyének száma meghaladta abban az évben a tízmilliót, kik közül Kínában 795.075, Afrikában 2.629.457 és Indiában 2.824.000 él.

A gödöllői világdsemlő fényes erkölcsi sikerrel ért véget. Ez alkalomból a cserkésztest megalapítója: lord Baden-Powell e szervezet múltjáról és jövőjéről a következőkben nyilatkozott:

„Huszonnégy évvel ezelőtt alapítottam meg a cserkészmozgalmat — mondja. — Az első tábor 25 fiúból állt. Kísérleti tábor volt ez. Kiválasztottam néhány fiatal lordot, néhány koldusgyereket, néhány inast, néhány polgári fiút: ezeket vittem le egy tábortba a kis Brownsea-szigetre. A kísérleti tábor bevált. A legkülönbözőbb társadalmi osztályokból származó fiúk a legteljesebb egyenlőség alapján éltek, megszokták a közös munkát, az önállóságot, az önkéntes felelősséget, a testvériség érzését. A kísérlet sikerült, megírtam könyvem, melyben egy nagyarányú fiúmozgalom szükségességét hirdettem. A könyvet megküldték az akkor fennálló angol ifjúsági szervezeteknek.

Nagy visszhangot keltett, óriási érdeklődés támadt. Tízennyolc hónappal később a londoni Chrystal Palace-ban már megtartottuk az első cserkész seregszemlét.

Tizenegyezer gyermek vonult fel. A fiúk között itt is, ott is észrevettünk cserkészruhába öltözött lányokat.

Meglepetten kérdeztük tőlük, hogy mit akarnak, mire kijelentették, hogy ők is cserkészek akarnak lenni. Mintán a lányok érdeklődése nagy volt, külön lányszervezetet alapítottunk. A fiúk szervezetének „boy scout” lett a neve, a lányoké pedig „girl guide”. Szándékosan nem akartunk közös nevet, nehogy azt a látszatot keltssük, mintha a lányokkal le akarnók másoltatni a fiúk életmódját és munkáját.

Ma a cserkészfiúk létszáma az egész világon 2,351.724, a lányoké pedig 1,099.110.

Ezek szerint 3 és félmillió cserkész él ma a földön. Minthogy egy fiú vagy lány átlagos cserkészlete körülbelül 4—5 év, a cserkészlétszám sűrű időközökben kicserélődik, úgyhogy évről-évre sok millió cserkész-szellemmel áthatott fiatal férfi és nő lép ki az életbe.

A cserkészek működéséről csak néhány angliai adatot mondok el. Az angol cserkészek fennállásuk óta 2229 ember életét mentették meg. Első segélynyújtásért 327.000-en kaptak kitüntetést, tűzoltásért 140.000-en. A cserkészmozgalomnak az a célja, hogy a fiatal fiúkat és lányokat arra nevelje, amit az angolok úgy neveznek: service. Szolgálat: szolgálat a köznek és a társadalomnak. Azt hiszem, hogy a cserkészet a legjobb nevelési módszer. Végző célom: a nemzetek kölcsönös megértésének, a világbékének szolgálata. Távol állnak tőlünk a katonai célok. Nem akarjuk militarista szellemnek nevelni az ifjúságot, sőt ellenkezőleg. A világkonferenciák egymásután mondanak csöddöt, nem tudják a béke és a nemzetközi megértés ügyét szolgálni. Mi, öregek, úgy látszik, már nem tudunk elszakadni a régi mentalitástól. Ezért van szükség a fiatalságra, a testvériségre nevelő cserkészetre.

A „Daily Express” oroszországi levelezőnöjét, Miss Clyman-t, nemrégiben kiutasították Oroszországból szovjetellenes cikkei miatt. Lapja most közli egy nyílt levelét, melyet Jogodához, a hirhedt GPU (orosz titkos rendőrség) albiztosához, aki egyszersmind a bolsevik párt elnökségének is tagja, intézett. Ebből a levélből vesszük a következő részleteket:

„Tagadhatja-e Ön, Jogoda, hogy pillanatnyilag kétszáz ezer foglya van, legnagyobb részben mérnökök, ügyvédek, papok és más, a korábbi értelmiségi osztályból származó egyének, kiknek most Karéliában, a Fehér-tengernél csatornaépítési kényszermunkát kell végezniük? — Tagadja-e, hogy 1929 telén Dél-Ukrajnában harmincöt ezer kulak (paraszt) családot hurcoltak el a sarki vidékekre száműzésbe? Ezek nem kapnak ott sem elég élelmet, sem ruházatot, úgyhogy közülük ezren és ezren pusztultak el tifuszban. Tagadja-e, hogy Észak-Oroszország összes városait, mint amilyen H binagorszk, Kondoacska, Új-Asztroy és Murmanszk, kényszermunkások építették? Tagadja-e, hogy annak idején a GPU emberei anyáktól elrabolták kenyerjegyüket, hogy gyermekek nyolc hónapon keresztül nem kaptak tejet, hogy munkások a nagy ipari központokban egyedül burgonyán és barna kenyéren éltek. Önök öreg asszonyokat fogdosztak össze, hogy elvegyék tőlük utolsó gyémántjukat vagy arany karkötőjüket, „mert a szovjetkormányknak pénzre van szüksége”. — Tagadja-e, hogy Oroszországban minden külföldit megfigyelnek, leveleiket elolvassák, telefonbeszélgetéseiket kihallgatják? Végre tagadja-e, hogy 1930—31-ben az Önök rémuralma alatt annyi vér folyt, hogy már az Ön saját emberei is el voltak rajta keseredve?”

A Presbiteri Világszövetség az egész világ reformátusságtól magába foglalt nemzetközi szervezet négy évenként szokásos nagygyűlését június 20—28 között Belfastban tartotta meg. A magyar református egyházat, mint az egyetemes konvent kiküldöttje dr. Ravasz László püspök, dr. Boér Elek közigazgatási bíró és dr. Máthé Elek teológiai magántanár, míg az Erdélyi Református Egyházkerületet Maksay Albert kolozsvári ref. teol. tanár képviselték. Mint meghívott előadó résztvevő a konferencia ülései dr. Sebestyén Jenő teológiai igazgató és mint vendég jelen volt dr. Halmi

János győmrői lelkész. Boér Elek vázolta a közép-európai politikai helyzetet. Maksay Albert kolozsvári teol. tanár a kisebbségi egyházak sorsáról beszélt. Sokan voltak, különösen a kongresszus skót és amerikai résztvevői között, akik azt sürgették, hogy a kongresszus tiltakozzzék a németországi zsidóüldözések ellen. A vezetőség a jelenlévő német kiküldöttek kérésére helytelenül tartotta ilyen nyilatkozat kiadását. A német kiküldöttek ugyanis kijelentették, hogy a kongresszus ilyen értelemben való állásfoglalása esetén kénytelenek lesznek a német református egyháznak a világszövetségből való kilépését bejelenteni. A teljes heten át tartó kongresszus a világreformátusság minden nagy kérdésével foglalkozott, különösen nagy figyelmet szentelt a kongresszus a fiatal nemzedék problémáinak.

A canterbury érsek most avatta fel az első néger anglikán püspököt. Az új püspök neve Alexander Babatunde Akinyele. A szép nevű püspök a nyugat-afrikai Yumba törzshöz tartozik, arcan tetoválás nyomai láthatók. A püspök nem tudja pontosan, hogy hány éves, azt hiszi, hogy 57. Amikor született, a Yumba-törzs még nem ismerte az anyakönyv fogalmát.

A pénzügyminiszter a pénzügyi hatóságoknak kiadott legújabb rendeletével érvényt szerzett a kultusz-törvény 30-ik szakaszának, mely eddig nem igen volt a gyakorlatban megvalósítható. A rendelet szerint az állami végrehajtó szervek utasítottak arra, hogy az egyházak részére a hívek adótartozásait az állami adók beszedési módja szerint hajtásák be. A kir. adóhivatal a behajtott egyházi adókat havonta egyszer számolja el az egyházakkal.

Amerikában és Angliában igen sok híve van már a Krisztust hívő zsidók mozgalmának. Magyarországon most bontogatja szárnyait e mozgalom. Legutóbb Miskolcon tartottak előadást a Krisztust hívő zsidókról. Ez az eszméi mozgalom független a külföldi hasonló törekvésektől, habár azonos felfogásból indul ki: minden lehető módon megismertetni és terjeszteni Krisztus tanítását a zsidóság körében.

A mozgalomvezető szerint nem az egyházak számára toboroznak híveket, nem ki- és áttéréseket akarnak, hanem megtéréseket, lelki átváltozásokat, újjászületést és ezt megbeszélések keretében igyekeznek elérni. A világ problémáinak megoldásában akarnak segídekezni Krisztus által, mert „minden szociális megoldás útja Krisztus”.

A Daily Mail kiküldött tudóstólője meginterjuvotta Göbbels propagandaminiszter feleségét, Magda Göbbelst, a német nőmozgalom egyik vezérét, a német nők mai helyzetéről és a nemzeti szocialisták napolitikájáról. Magda Göbbels vezére annak a mozgalomnak, mely szerint a német nő hivatása csak három lehet: „Kinder, Kirche, Küche”, gyereknevelés, templombajlás, háztartásvezetés.

„Nem szorítjuk ki a német nőt minden hivatásból. A katonai, közigazgatási és jogi pályán kívül minden más pályára nyitva áll a nők előtt, de csak a hajadonok előtt. Férjes nő nem vállalhat munkát. A nő menjen férjhez, mert ez a hivatása. Csak akkor mehet állásba, ha nem tud férjhezmenni. Ha később férjhez megy: abba kell hagynia a munkát. Vezérünk, Hitler vissza akarja állítani a német családot, a német otthon régi fényét és erejét. Valamikor a német család uralkodott a világ fölött. Ami a német nők dohányzását illeti, láthatja, hogy magam is dohányzom. Igaz, hogy a párt nem szereti, ha a nők dohányoznak, de ezt nem tiltja meg határozottan. Beszéltem erről a vezérrel, aki kijelentette, hogy inkább csak egészségügyi okokból van kifogása az ellen, hogy a nők dohányoznak. Egyébként a nemzeti szocializmusnak az a törekvése, hogy a német nő mennél szebb legyen. Ezt a célt szolgálja az én „divatminisztériumom”, amely ezentúl a nők öltözködésekének irányát fogja megszabni.

— Most új korszak előtt állunk — folytatta, — nagyon férfias férfiakra és nagyon nőies nőkre van szükségünk. De azért a nők okosnak is kell lennie. Sőt legyen sikkes és szép is. Ez is hozzá tartozik a nőiességhoz.

A híres newyorki Minden Nemzet Templomában egyáltalában nem templomi hangulat uralkodott néhány nappal ezelőtt. Hangos ordítózás, tüntetés, pfujozás, fűtyülés és vitalkozás töltötte be a méltóságteljes csarnokot. Oroszok ordítottak és pfujoztak a templomban. A szónok Benjamin párizsi görögkeleti érsek volt, aki az oroszországi görögkeleti egyház megbízásából jött Amerikába. Az Egyesült Államokban ugyanis hatalmas orosz és egyéb görög keleti kolónia él. Amióta a cárizmus megdőlt, az amerikai görög keletiek épűgy, mint a világ valamennyi görögkeleti közössége, autonómmá alakult. Platon metropolita áll ma az amerikai görögkeleti egyház élén. A moszkvai egyház, amely kénytelen volt kiegészíteni a szovjettel és beletörődni a vörös uralomba, szeretné visszaszerezni fenhatóságát a világ görögkeletijei fölött. Ez eddig csak Párizsban sikerült — részben. Most Szergiusz metropolita, a szovjetoroszországi görögkeletiek feje Newyorkba küldte hű szolgáját, Benjaminget, hogy hódítsa meg az amerikai görögkeletieket. Beszédet mondott a Minden Nemzet Templomában.

— Az oroszországi egyház nem ismer kompromisszumot a vallás kérdésében, — mondotta — politikai téren viszont semleges. A moszkvai egyház nem azt kéri a külföldi görögkeletiektől, hogy ismerjék el a szovjetrendszert, hanem csak azt, hogy tartózkodjanak minden politikai működéstől. Az oroszországi egyház tragédiájáért nem egyedül a bolsevizmus felelős.

Utána Arzen kanadai püspök szólalt fel és támadta a szovjetrendszert. Egy másik pap is felszólt és megkérdezte Benjamingtől:

— Imádkoztok a halott cárért és cárnőért?

— Imádkozunk lelkük üdvéért.

— Sztalinért is imádkoztok?

— Erte is imádkozunk szükség esetén. Mi minden bűnösért imádkozunk.

Erre azután olyan nagy lett a fűtyülés és lábdobogás, hogy a gyűlést nem lehetett folytatni.

— Halál a cseka-ügynökökre! — kiáltották a fehérszakállú pap felé, aki gyorsan eltávozott a templomból. A következő nap el is utazott Amerikából.

Mi minden történik egy óra alatt — erről a kérdéssről gyűjtött össze statisztikai adatokat a Neues Wiener Journal. A Népszövetség statisztikai adatai szerint egy óra alatt a földön 5440 ember születik és 4630 ember hal meg, 1200 pár köt házasságot és 85 válik el. A civilizált országokban minden órában tizenöt embert gyilkolnak meg. Hozzávetőleges adatok szerint óránként 198 500 bűncselekmény és kihágás történik a földön és ezek közül csak 177 000-et büntetnek meg. Óránként 10 000 mázsa gyapotot és 3000 mázsa gyapjút dolgoznak fel, 99 600 tonna cukrot termelnek, de csak 98 000 tonnát fogyasztanak, 176 tonna nyersdohányt dolgoznak fel, amiből azután másfélmillió dollár ára cigarettát, szivart és pipadohányt tüstölnek el. Az emberiség egy óra alatt másfél millió liter bort, egy félmillió liter sört, 50 millió csésze kávét iszik. Ugyancsak egy óra alatt az emberiség 25 millió kiló burgonyát eszik, 3,6 millió kiló húst, 30 millió kiló kenyeret, 2,4 millió tojást.

Egy ember átlagos keresete egy óra alatt 2 cent és 97 dollár között váltakozik. Két centet kap egy órára egy kínai kuli és 97 dollárt az amerikai elektromossági tröszt elnöke. Vannak persze ennél is nagyobb jövedelmek. José Padilla, a híres spanyol zeneszerző, negyed óra alatt írta meg „Valencia” című híres slágerét és egymillió frankot keresett vele.

Egy óra alatt 114 000 sürgőnyt kézbesítenek a földön és e sürgönyöknek csak a fele üzleti jellegű. A postaküldemények száma egy óra alatt 11416 millió, amihez 25 millió dollár értékű bélyeget használnak fel. A nemzetközi filmpar egy óra alatt körülbelül 50 kiló-

méternyi filmet használ el. 16 millió újságnépdány hagyja el a rotációs gépeket egy óra alatt a világ összes országában. A Föld pályáján 1776 kilométert fut be egy óra alatt, mialatt négy zivatar és egy földrengés zajlik le.

Az egyik kínai egyházi lap a kínai evangélikus egyházzól a következőket írja: A kínai evangélikus egyház tíz zsinati egyházat foglal magába. Hivatalos szervezete 1921 óta van. A kínai evangélikus egyház hívei legnagyobb részben a különböző missziói államokról kerülnek ki. Nagyobb missziói államok vannak a dán, az amerikai, a német, a finn, a norvég és a svéd evangélikus egyházaknak. Van a kínai evangélikusoknak egyházi lapja is, amelynek címe: Hsi I Pao (Hit által való megigazulás), és amely tavaly ünnepelte megindulásának 20 ik fordulóját.

A református egyház országos törvényhozási zsinata folyó évi szept. 14-én ült össze hatodik ülészakára. Baltazár Dezső püspök-elnök imája után felolvasták Dókus Ernő világi elnök lemondó levelét. Ezután betöltötték a világi elnöki és a lelkész-alelnöki széket. Világi elnök dr. Balogh Jenő, lelkész-alelnök pedig Ravasz László püspök lett. Balogh Jenő székfoglalójában hangsúlyozta, hogy a református egyház sikerrel fogja szolgálni azt a magyar nemzeti missziót, amit négy évszázad óta állandóan betölteni törekedett.

Az egész világon 321.000 kath. lelkész van. Tíz évvel ezelőtt csak 235.000 volt. A legtöbb Európában van, számszerint 252.000, míg a legkevesebb Ausztráliában, ahol a római egyháznak mindössze 2200 papja van.

Az egyházi segély-mozgalom európai központja Kopenhágában ülést tartott dr. Keller genfi professzor elnökelete alatt, melyen elhatározta, hogy a világ összes evang. egyházai között gyűjtést indít az éhező orosz keresztyéneknek az éhhaláltól való megmentése érdekében.

Göbbels német propagandaminiszter nagy beszédben harcot hirdet a „nyomor és éhség ellen”. Gyűjtés útján akar a tél folyamán a sokmillió munkanélküli inségesen segíteni. Minden hónap első vasárnapján nagy uccai és házi gyűjtések lesznek. A kormány felhívást intéz mindenkihez, hogy ezeken a vasárnapokon délelőn csak egy fál meleg ételt egyenek, fejtenk legfeljebb 50 pfening értékben. Az így megtakarított összeget a közönség adja jótékony célra.

A porosz tartományi egyház most folyó zsinatja új szervezetet létesített. Az egyház 10 püspökségre tagozódik: Brandenburg, Cammin, Berlin, Danzig, Königsberg, Breslau, Köln-Aachen, Münster, Magdeburg-Halberstadt, Merseburg-Naumburg. Az egész egyház élén áll a tartományi püspök, akinek mindenkor helyettese a brandenburgi püspök. Brandenburgi püspökké Hossenfelder lelkészt választották meg. A zsinat megszavazta az ugynevezett árjaparagratust, amely szerint lelkészek és egyházi tisztviselők nem alkalmazható olyan egyén, aki akár maga, akár pedig a felesége személyében zsidó származású. Az ilyen, most szolgáltatban álló egyéneket, ha csak különös érdemeik nincsenek, nyugdíjba küldik. Ennek az utolsó rendelkezésnek ellenzéke is volt és az „Evangélium és egyház” nevezetű csoport a tárgyalásról kivonult. Elrendelte a zsinat, hogy a lelkészek 65. életévük betöltésekor nyugdíjazandók, valamint hogy politikai pártok és szervezetek működésében felelős tényezők nem lehetnek.

A református egyház Országos Törvényhozó Zsinatát 1933 szept. 15-én fejezték be. Dr. Baltazár Dezső püspök és dr. Balogh Jenő főgondnok elnökölt a zsinaton. A zsinati képviselők élénken tárgyallák a lelkészek állampolgárságának kérdését. A zsinat kimondotta, hogy lelkészé vagy más egyházi tisztviselővé csakis magyar állampolgárt lehet megválasztani. A rendes lelkészekre vonatkozóan azonban elismerte azt a kivételt, hogy idegen állampolgár is megválasztható, azzal a feltétlen kötelezettséggel, hogy az ilyen lelkész magyarországi állásának elfoglalása előtt szerezzék meg a magyar állampolgárságot.

Peking. A „Kink Coo“ kínai ujság a napokban ünnepelte ezeréves jubileumát. Ez a legrégibb ujság az egész világon. Ma is olyan formátumban jelenik meg, mint ezer évvel ezelőtt.

Ujvidéken f. évi szept. 12-én befejeződött a „Hit és Munka Világszervezet“ kongresszusa. A kongresszus ideje alatt dr. Ravasz László püspök, a magyar református egyház delegátusa Bácsfeketehegyre akart utazni, hogy ott prédikáljon. A rendőrfőnökség azonban közölte vele, hogy nem mehet át Bácsfeketehegyre. Ezután még Ujvidéken sem engedték prédikálni a püspököt, aki emiatt visszautazott Budapestre.

Londonban egy olyan egyetemet alapítottak, mely a pedagógia történetében egyedül áll. Ugyanis az egyes fakultásokon az oktatás beszélő film által történik meg a jövőben, vagyis az előadótérmet vetítésre lesznek berendezve.

A magyarországi református presbiterok országos nagygyűlésüket folyó évi augusztus 27-én tartották meg Nagykőrösön. Az ünnepély felvonulással kezdődött, melyben 500 lelkész és 1500 presbíter vett részt. Az istentiszteleten Ravasz László püspök prédikált, majd ugyancsak a templomban megkezdődött az ötödik országos református presbíteri értekezlet, *Ballaász* Dezső püspök és *Balog* Dezső főgondnok elnöklésével. *Petri* Pál államtitkár tolmácsolja a kultuszkormány üdvözlését, majd a betegsége miatt távol maradt *Antal* Géza nevében beszélt *Medgyaszay* Vince esperes főjegyző. *Farkas* István püspök „a tisztánlenni református végek“ örömeit tolmácsolta, majd a dunameléki egyházkerület és a Protestáns Irodalmi Társaság képviselőjében Ravasz László püspök beszélt. Annak a reményének adott kifejezést, hogy a református hét nagyszerű eredményekkel fog végződni. *Ballaász* Dezső püspök-elnök mondott végül beszédet.

— Presbíter társaim, — mondotta többek közt — *tartsátok meg, ami Istentől a világosságban, igazságban, szabadságban és szeretetben nálatok van.* Akkor lesztek méltók, hogy egyétek az élet fájáról a boldogság gyümölcseit.

A gyűlés után a presbiterok az Arany János-szoborhoz vonultak.

Agoston Sándor feketesi lelkész, főesperes *választották meg Jugoszláviában az első magyar református püspökké. Úgy a püspök, mint a többi megválasztott tisztviselő megbízatása 10 évre szól.*

Öszinte meleg hiltestvéri érzéssel köszöntjük az új püspököt diszes, de felelősségteljes új állásában és végtelen nagy és nehéz feladat előtt álló munkájához Istenünknek megsegítő kegyelmét kérjük

Az egyházak világbéke szövetségének igazgató-választmánya, amelynek ez évi közgyűlésén a magyar nemzeti osztlályt Boér Elek közigazgatási bíró képviseli, a szófiai metropolita elnöklésével nyilvános ülést tartott. A világszövetség legközelebbi nemzetközi értekezletét 1934 augusztusának végén Budapesten tartja meg.

A Magyar Országos Református Lelkészgyűléset ez évi konferenciáját a nagykőrösi templomban tartotta meg. E konferencián szóba került többek között a lelkipásztor önképzése, a sajtó, a divat, a magyar néplelek problémái is.

„*A lelkipásztor önképzése*“ címmel Veres Jenő dr. tábori esperes tartott előadást. Elemi követelmény a lelkésznél is a megpróbáltatásokra felkészülő kisportolt test. De a testképéshez magához is erős, szívós, átható szellem szükséges. Szeretné csiszoltabb, társaságbeli embernek látni a papot és magasabb irodalmi, művészeti, zenei tájékozódást, még magasabb erkölcsiséget kíván.

A sajtókérdésről ifj. dr. Szabó Aladár gödöllői lelkész beszélt.

Kovácsként kell hatnunk a magyar közleleiben — mondotta. — A napisajtóban is el kell foglalunk a megfelelő helyet, nem szabad engedni, hogy akár a sajtóban, akár a Rádióban háttérbe szoruljunk, ezzel a követeléssel tartozik a nemzetnek a magyar reformátusság, a magyar protestantizmus. A nemzeti sors jobbrafordításából sohasem numerus clausus alapján vállalt részt a magyar protestánság, ezt a segítő-mentő feladatot és szerepet kívánja ma is betölteni s ennek számára kér megértést a napisajtótól, a világnézeti különbség nélkül.

Zárószavaiban azt kívánta, hogy református hit- és egzisztencia-védő irodát szervezzenek, sürgősen sajtókatasztert állítsanak össze, az összes egyházi alkalmazottakról.

Ezután szó esett a falú háziiparának megszervezéséről és a gyümölcstermesztés fejlesztéséről is, a református papság országos összefogásával.

Ugyanekkor a nők, papnők a templomban megtárgyalták a népművészet megmentésének módszereit. Szilágyi Béla öcséyi lelkész beszélt a református nők, papnők teendőiről a magyar népművészet megtartása körül. A szekszárdi múzeum feljegyezte, úgymond Szilágyi Béla, hogy lelkészlelkéim valamikor irtóhadjáratot indítottak a népművészet ellen, mert csak az asszonyi hűség eszközét látták benne. Ma már hála Istennek, fájdalmat okoz az is, hogy ilyesmire visszaemlékezünk. Eppen a nagykőrösi úriasszonyok nagyszerű példája is lelkesítheti a népművészetért való gondoskodásban az egész magyar reformátusságot.

— 1922-ban itt járt egy nagy hírű filadelfiai egyetemi tanár, emlékül sárközi kézimunkagyűjteményt vitt magával és kevéssel később egy amerikai ifjúsági konferencián, ahol ötezer fiatalember vett részt, napokig kézről-kézre járt az öcsényi album, egészen szokailan „diplomáciai“ s ker volt ez. A dalmát tengerparton — így folytatja Szilágyi lelkész — találtak egy falut, amelynek népét száz évvel ezelőtt a Sárközről küldötték ki az idegen közegek, ott elfelejtette ez a falú nyelvét és minden egyéb magyar szokását, de az asszonyok ruháján ma is sárközi motívumok ragyognak.

— A népművészet elvezet bennünket őshazánkba, meg tudja keresni elszakadt véreinket, ezer és ezer barátot szerez. A falún az intelligenciára vár a feladat, hogy megóvja a deformálódástól. Minden magyar nő könnyen fejleszt heti izlését odáig, hogy felismerje az előtte lévő munkában a művészkezet és megvédelmezzé azt. Tanulja meg a magyar is, amit a külföld tesz a maga népe érdekében: a propagandát. Melegítse magához a népet, a fokozatos fejlődésben népművészetét segítse és a kontárkodást törje le.

— *Másképpen fog tekinteni a falu népe a falu úriasszonyaira, ha magyardivatú, magyarhímzésű ruhájukban látja példaadóit.*

Dr. Győry Elemér győri lelkész a bibliával összeférő divatról és divatos bűnökről értekezett. Nem arról van szó, úgymond, hogy öltözködésben visszamenjünk az őskorba, hanem arról, hogy öltözködésünkben is kifejezésre jusson erkölcsi felfogásunk és világnézetünk. A ruházkodás is jellemző reánk nézve. Divat a luxus is: bűne nem a pénz pocskolása, hanem az egyén demoralizálódása. Legvégzetesebb divat az, amikor az erkölcsi felfogás romlik meg, amely a lányok hibás nevelésében és szórakozásában, a nők elférfiasodásában jelenkezik először. Ez a divat leszállítja a nőt arról a magaslatról, amelyre a keresztyénség emelte és piacot csinál a leánykereskedelemnek, a férfi jellemet is kikezdi. Ezzei a körtünettel jár együtt a marólug-, veronál- és luminál-divat. A megüresedett szív megundorodik a barátjától, az élettől önmagától is és keresi a halált. A divatos bűnökkel szemben *az édesanyák vegyék fel a harcot*, mert ezt csak ők vihhatják meg, győzelmük nemzeti ujjászületést, csatavesztésük teljes pusztulást jelent.

A szerkesztésért felel: DR. TAVASZY SÁNDOR.